

EUROBAROMETRUL 66

OPINIA PUBLICĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

TOAMNA 2006

PUBLICAREA RAPORTULUI NAȚIONAL

REZULTATE PRINCIPALE

ROMÂNIA

8 IANUARIE 2007

Reprezentanța Comisiei Europene în România

- Prezentarea deschide o lectură a raportului despre EB66 din perspectiva așteptărilor și a valorilor cu care românii încep integrarea europeană
- Așteptările considerate sunt estimate prin “agende publică” și prin “barometrul stării de spirit la nivel național/regional”
- Rezumatul raportului se află în sinteza care îl prefațează

TEMELE PREZENTĂRII

AGENDA PUBLICĂ (așteptări specifice)	<ul style="list-style-type: none"> ■ probleme ■ acțiuni 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Opinii despre problemele grave ale țării ■ Opinii despre acțiunile prioritare ale UE
AȘTEPTĂRI DIFUZE	barometrul stării de spirit la nivel național/regional	<ul style="list-style-type: none"> ■ Încredere în UE ■ Încredere în justiție ■ Optimism asupra economiei naționale ■ Optimism personal ■ Satisfacție asupra vieții
CREDINȚELE	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ierarhia personală a valorilor - semnificativă pentru agenda publică ■ Aderența la valori – marea sursă a diversității culturale europene ■ Orientări valorice pe regiuni de dezvoltare 	

- **Responsabilitatea** analizei și interpretării datelor din Eurobarometrul 66 (EB66), pentru acest suport de prezentare și pentru forma extinsă a materialului, revine în întregime autorului Raportului Național (Dumitru Sandu)
- Sigle: UE15 persoane intervievate în vechile state membre; NSM persoane intervievate în noile state membre; UE25 persoane intervievate în statele UE.
- Toate cifrele din tabele sau din grafice se referă la EB66. Datele pentru România au fost culese de TNS CSOP în septembrie 2006, pe un eșantion reprezentativ la nivel național de 1047 persoane, eroare de reprezentativitate de aprox.3%. Eșantionul total include date din 25 țări ale UE+2 țări candidat+România și Bulgaria, țări care au aderat la 1.01.2007 la UE..

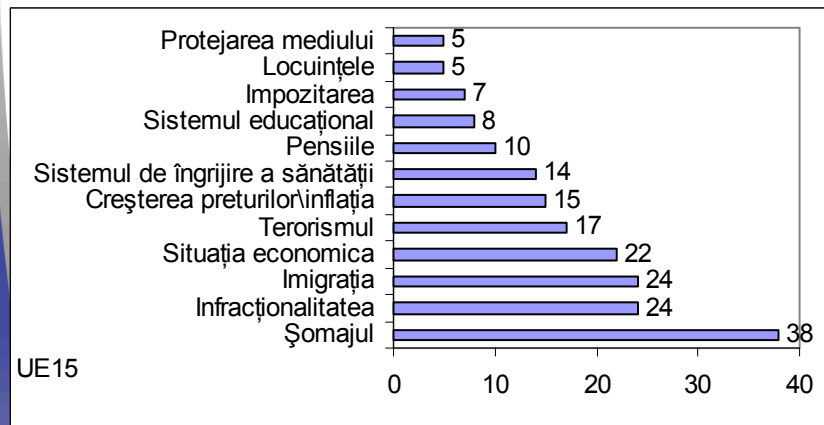
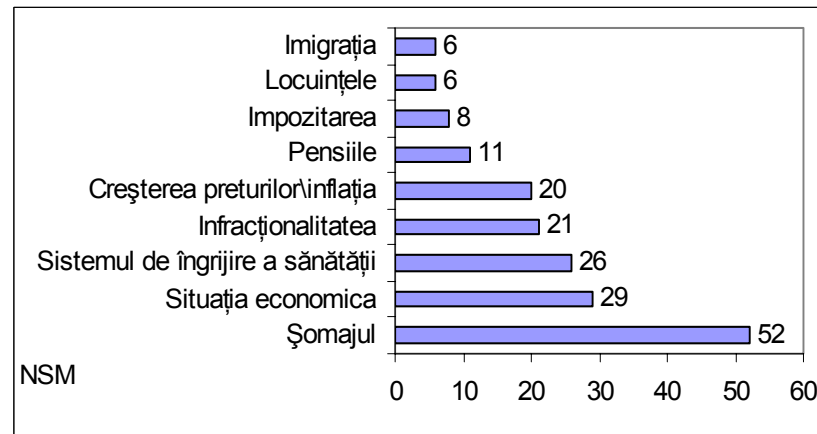
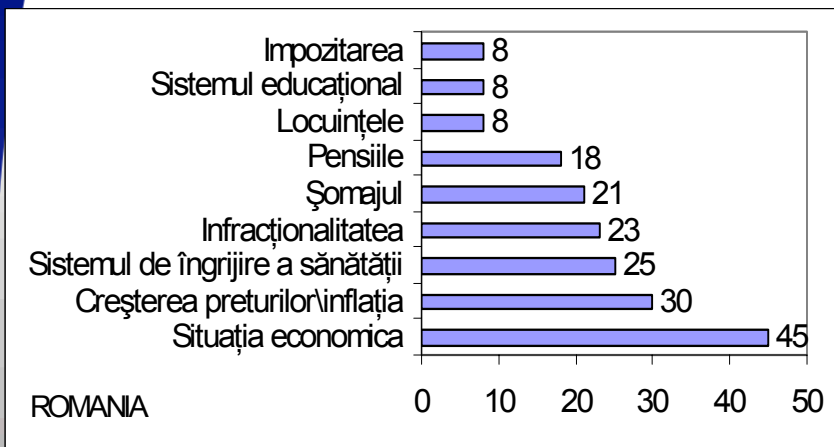
1. **AGENDA PUBLICĂ** a românilor este cheia înțelegerii modului în care ei se raportează la Uniunea Europeană
 - Agenda publică “diagnostic” - ce probleme grave are România:
 - salariile reduse și prețurile mari sunt principalele motive de îngrijorare pentru români. Tematica economică este în prim plan și la nivelul agendei publice din UE. Accentul se pune însă, la nivelul UE, pe șomaj, nu pe salarii și prețuri.
 - Preocuparea pentru pensii este mult mai puternică la români (18%) decât în UE (10%).
 - Preocuparea pentru sistemul de îngrijire a sănătății este mult mai puternică la români (25%) decât în UE (16%).
 - Agenda publică pragmatică – ce trebuie făcut:românii așteaptă de la UE, în principal, combaterea sărăciei și a marginalizării sociale.
 - Contribuția UE la combaterea terorismului, a imigrației ilegale, la protecția mediului și la protecția consumatorului reprezintă așteptări mai puternic structurate în UE25 decât în Romania.
2. **ÎNCREDEREA** românilor în UE:
 - Nu este rezultat al unui exceptionalism cultural ci al conjugării unui set de factori favorabil acestei încrederi: țară cu nivel redus de PIB/locuitor, nevoia de compensare a frustrărilor date de izolarea comunistă, eșecuri istorice repetate de consolidare a comunicării cu Occidentul
 - Este mai puternic asociată cu percepția unor probleme social-economice la a căror rezolvare poate contribui Uniunea.

1. România socială – țară orientată spre viitor
 - Cu optimism mai puternic decât pe media UE și cu optimism dinamic (nemulțumiți cu speranțe) puternic marcat
 - Puternic segmentată în interior prin ponderi apropiate de mulțumiți-nemulțumiți, optimiști-pesimiști
2. România socială– orientată mai mult extern decât intern în privința soluțiilor la problemele agendei publice
 - Românii cred mult mai mult în UE decât în instituțiile naționale relevante pentru rezolvarea problemelor lor de agenda publică
 - Situația este contrastantă cu cea a cetățeanului mediu din UE15, foarte mulțumit de felul în care trăiește, orientat mai mult spre instituțiile naționale decât spre UE în așteptarea soluțiilor
 - În NSM predominantă este, ca și în România , orientarea spre soluțiile de tip UE dar starea de spirit este, preponderent , una de mulțumire în raport cu propria viață
3. România socială – țară de nemulțumiți pe teme economic de PIB redus, cu resurse deosebite de dinamism economic prin optimismul lor, foarte critici în raport cu propriile instituții dar deosebit de încrezători în UE

1. România socială are un profil distinct în Europa dar este departe de a fi omogenă. Există și o Românie a stărilor de spirit regionale, puternic structurată pe regiuni de dezvoltare.
2. Regiunea de dezvoltare Sud este tipică pentru starea de spirit a țării în toamna anului 2006.
3. Cea mai bună stare de spirit se înregistrează în regiunea opt – București, cu
 - 75% încredere în UE (față de 67% național),
 - 53% satisfacție cu propria viață ,față de 48% național
 - 50% optimism general, comparativ cu 40% medie națională
 - 43% optimism asupra mersului economic al țării, față de media națională de 33%
 - 33% încredere în justiție, comparativ cu 26% în plan național
4. Regiunile cu cea mai bună calitate a vieții sub aspect subiectiv sunt VEST și NORD VEST. Acestea au cea mai mare pondere de persoane mulțumite de felul în care trăiesc și un nivel ridicat de optimism general.
5. Regiunea cea mai pesimistă asupra viitorului economic al țării este cea de la nivelul căreia se înregistrează una dintre cele mai ridicate rate de emigrare temporară în străinătate - NORD EST.

- **Asemănări puternice între ierarhiile de valoare** din țări diferite. Românul mediu este foarte asemănător cu cetățeanul mediu din UE atunci când răspunde la întrebări referitoare la “cele mai importante valori” în plan personal. În ambele cazuri, drepturile omului, pacea și respectarea vieții umane sunt principalele opțiuni.
- **Similitudini înșelătoare.** Concordanțele de ierarhii ale valorilor între diferite țări trebuie interpretate însă cu prudență.
 - Ierarhiile rezultate din răspunsurile de chestionar sunt asemănătoare dar definițiile sociale date diferitelor valori sunt, de foarte multe ori, diferite.
 - În România și în NSM “drepturile omului” au, mai mult decât în UE15 o semnificație economică, legată de locuri de muncă și salarii. În UE15 sensul sociocultural al noțiunii este asociat cu oportunități pentru educație, protecția mediului, combaterea violenței și este afirmat mai puternic decât în România sau în NSM.
- **Agenda publică determină ierarhiile de valoare.** Anumite valori precum “împlinirea personală” sunt menționate ca prioritare mai ales acolo unde condițiile sociale pentru înfăptuirea lor sunt deficitare. Așa se explică faptul că România înregistrează cel mai ridicat procent de susțineri pentru valoarea respectivă (27%), comparativ cu țări puternic dezvoltate precum Luxemburg și Danemarca unde procentele corespunzătoare sunt foarte mici, de 6% și, respectiv 4%. În astfel de cazuri agenda publică este cea care are o contribuție foarte importantă la ierarhizarea valorilor.

- **Diversitatea majoră în Europa nu este în termeni de ierarhie a valorilor ci de aderență la anumite valori.** Gradul de aderență la valori este altceva decât importanța care li se acordă la modul declarativ.
- “Toleranța la infraționalitate ar trebui redusă”. Aceasta este una dintre puținele formulări de valoare asupra cărora cad de acord cetățenii din UE15 (84%), NSM (89%) și din România (89%).
- Cele mai puternice contraste de orientare valorică între cetățenii din UE15 și cei din România sunt înregistrate în legătură cu:
 - Statul minimal, susținut în România de 47% persoane față de 63% în UE15;
 - Acceptarea căsătoriilor între homosexuali (11% România și 48% UE15)
 - Libera concurență (73% în România comparativ cu 62% în UE15)
 - Preferința pentru egalitate și justiție versus libertate (78% la români și 63% în UE15)
 - “ar trebui acordată o mai mare importanță timpului liber decât muncii” (33% în România și 48% în UE15).
- Românii și grecii, spre exemplu, declară în proporții egale, de 19% că acordă o importanță foarte mare religiei în viața personală. Deși ambele sunt țări ortodoxe, în practică lucrurile sunt destul de diferite: mersul la biserică numai “de sărbători” este mult mai răspândit în Grecia (42%) decât în România (21%).

Exemplu de lectură: 52% dintre cetățenii din NSM consideră șomajul între primele două probleme cu care se confruntă țara.

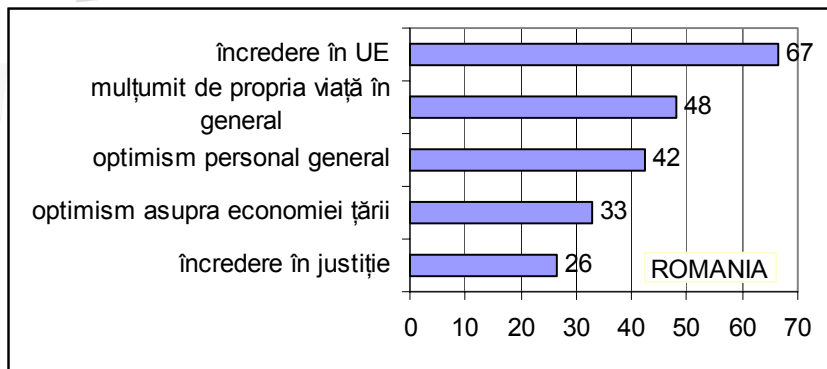
Agenda publică a românilor este mai apropiată de cea a cetățeanului mediu din NSM, cu accent pe probleme economice. Foarte probabil, prin “situație economică proastă” se înțelege în special nivelul salariilor”

Imigrația și terorismul sunt teme care preocupă în special cetățenii din UE15.

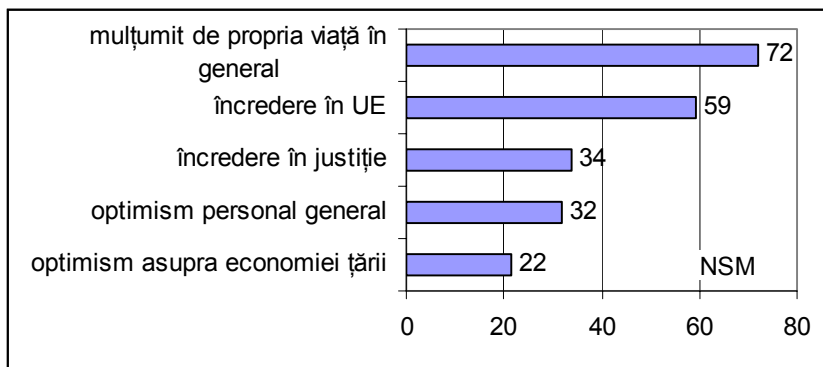
Principalele acțiuni cărora UE ar trebui să le acorde prioritate în opinia celor intervievați	România	NSM	UE15
Combaterea sărăciei și a marginalizării socialele	64	56	41
Combaterea șomajului	31	55	37
Menținerea păcii și securității în Europa	30	32	28
informarea cetățenilor despre UE, politicile și instituțiile ei	16	8	20
Implementarea cu succes a monedei unice europene, euro	16	15	10
Garantarea drepturilor individuale și a respectării principiilor democrației în Europa	16	10	13
Protecția consumatorilor și garantarea calității produselor	16	8	11
Protejarea mediului	15	19	22
Combaterea terorismului	13	19	29
Combaterea imigrației ilegale	4	5	22

Principalele acțiuni cărora UE ar trebui să le acorde prioritate în opinia românilor:	Încredere în UE			total
	da	fără opinie	nu	
Combaterea sărăciei și a marginalizării sociale	67	61	58	64
Menținerea păcii și securității în Europa	31	30	26	30
Combaterea șomajului	31	33	29	31
Implementarea cu succes a monedei unice europene, euro	19	6	13	16
informarea cetățenilor despre Uniunea Europeană, politicile și instituțiile ei	18	12	14	16
Garantarea drepturilor individuale și a respectării principiilor democrației în Europa	16	10	17	16
Protejarea mediului	16	14	13	15
Protecția consumatorilor și garantarea calității produselor	16	18	14	16

Exemplu de mod de citire a datelor : 67% dintre cetățenii de peste 15 ani din România (cu marja de eroare aferentă sondajului) apreciază că una dintre acțiunile prioritare ale UE ar trebui să fie combaterea sărăciei și a marginalizării sociale

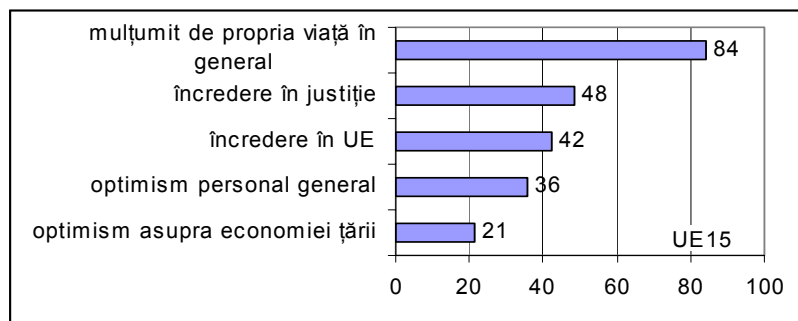

- România:** o societate orientată spre viitor,
- cu optimism personal considerabil mai mare decât în țările UE (42% față de media UE de 35%),
 - cu satisfacție față de viață mult mai mică decât în UE (48% față de 82%) și
 - cu așteptări pozitive asociate mult mai mult cu UE decât cu instituțiile naționale

NSM, societăți

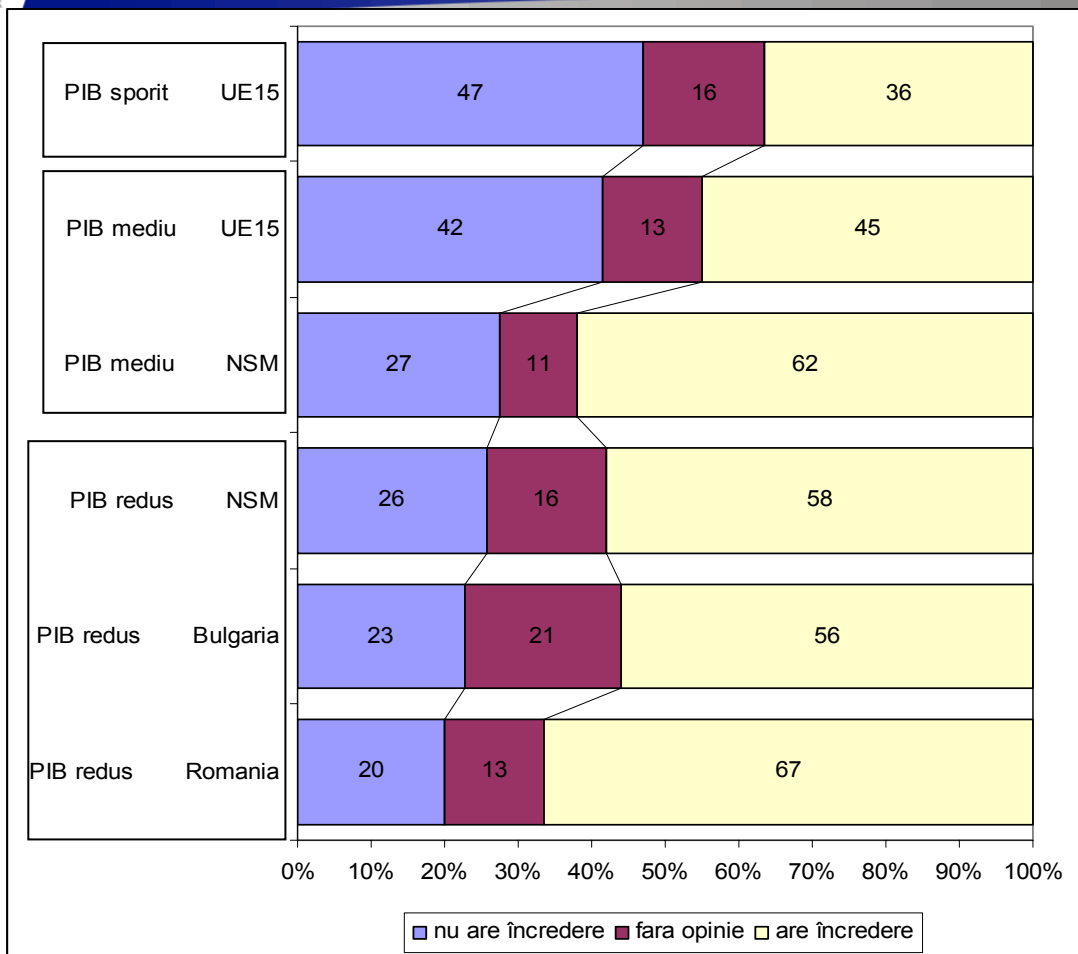
- cu oameni mulțumiți de propria viață
- îngrijați de viitorul economiilor naționale
- cu așteptări pozitive asociate mult mai mult cu UE decât cu instituțiile naționale

UE15, societăți

- cu oameni foarte mulțumiți de propria viață
- îngrijați de viitorul economiilor naționale
- cu așteptări pozitive asociate mai mult cu instituțiile naționale decât cu UE

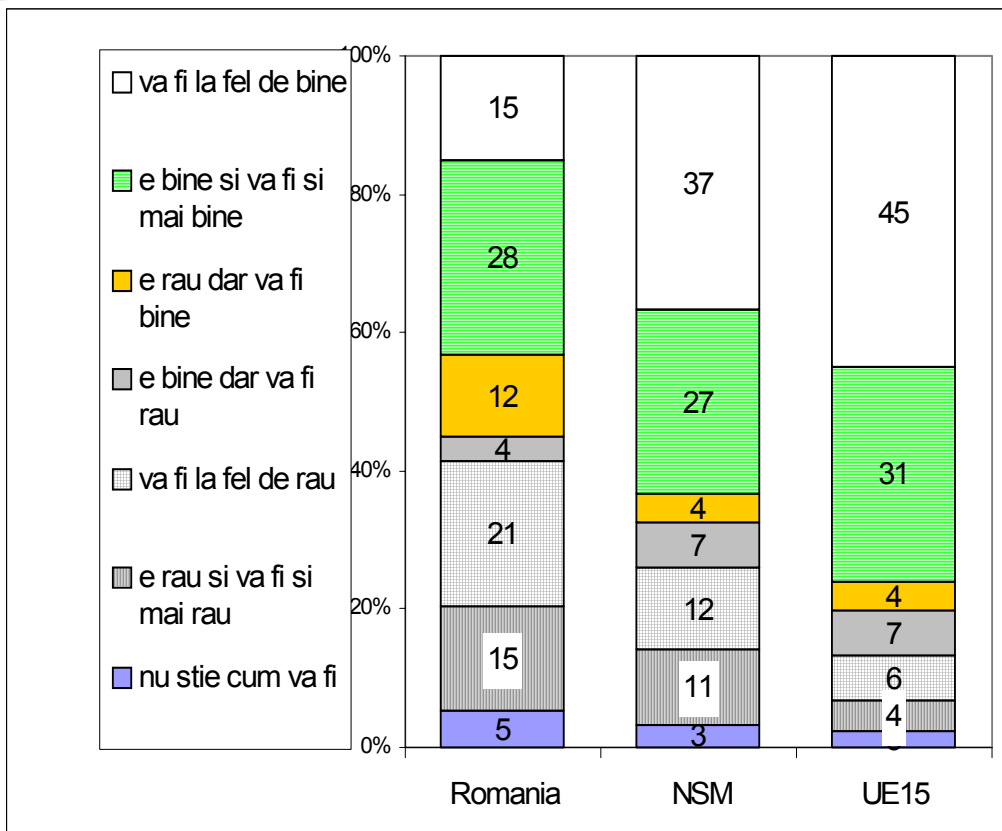
	Nord Est	Sud Est	Sud	Sud Vest	Vest	Nord Vest	Centru	Bucuresti
încredere în UE	70	71	62	61	64	69	58	75
mulțumit de propria viață în general	45	52	42	36	63	58	42	53
optimism personal general	37	55	33	38	46	52	31	50
optimism asupra economiei țării	20	41	31	32	35	40	28	43
încredere în justiție	31	22	25	27	33	24	17	33

Neîncrederea maximă în UE apare la nivelul populației din țările UE15 cu nivel ridicat de dezvoltare economică (Olanda, Austria, Marea Britanie, Suedia, Danemarca etc.)

Neîncrederea este minimă în țările cu nivel redus de dezvoltare economică (Bulgaria, România, Polonia, Letonia etc.)

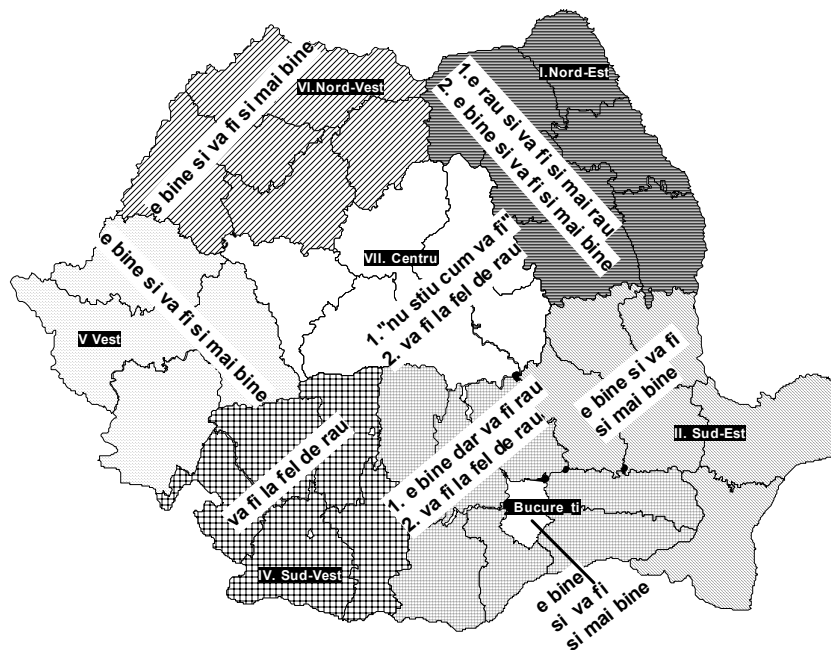
Exemplu de citire a datelor: în țările din UE15 cu PIB sporit, de peste 110% față de media UE, ponderea celor care nu au încredere în Uniune este de 47%.

Societatea românească este puternic segmentată sub aspectul satisfacției “de durată” dată de mulțumire și optimism: 28% dintre români susțin că “e bine și va fi și mai bine în următorul an” dar 21% apreciază că “va fi la fel de rău” sau că “va fi și mai rău” (15%).

Ponderea celor care susțin că “va fi la fel de rău” este de numai 12% în NSM și de 6% în UE15, comparativ cu 21% în România.

Tipologia stărilor de optimism-pesimism prezentată aici reprezintă o adaptare a variantei de tipologie referitoare la “satisfacția de durată”, introdusă în D.Sandu, “Spațiul social al tranziției”, Iași: POLIROM, 1999, pp.47-48.

•Prima etichetă de optimism-pesimism indică o asociere semnificativă între tipul de stare de spirit și rezidența subiecților intervievați, pe regiuni de dezvoltare.

•Pentru regiunile I, III și VII au fost identificate câte două tipuri de optimism-pesimism. În NE, spre exemplu, specific este tipul pesimist “e rău și va fi și mai rău”. Cu prezență relativ egală însă, dar fără a fi specific - pentru că mai apare cu ponderi mari și în alte regiuni – este și tipul optimist “e bine și va fi și mai bine”.

•Celulele umbrite indică asocieri semnificative, iar cele marcate cu linie îngroșată valori maxime pe regiune. Ambele tipuri de marcări sunt sugestive pentru profilul regiunii.

•Pentru testarea asocierii am folosit tehnica reziduurilor standardizate ajustate.

	nu stie cum va fi	e rau si va fi si mai rau	va fi la fel de rau	e bine dar va fi rau	va fi la fel de bine	e rau dar va fi bine	e bine si va fi si mai bine	total
Nord Est	6	22	16	3	18	13	22	100
Sud Est	5	13	16	2	12	16	36	100
Sud	6	17	25	6	16	12	19	100
Sud Vest	4	15	29	2	13	16	21	100
Vest	4	8	23	5	15	5	40	100
Nord Vest	5	12	14	4	17	12	37	100
Centru	10	18	25	5	14	7	21	100
Bucuresti	2	12	20	2	15	12	36	100
	5	15	21	4	15	12	28	100

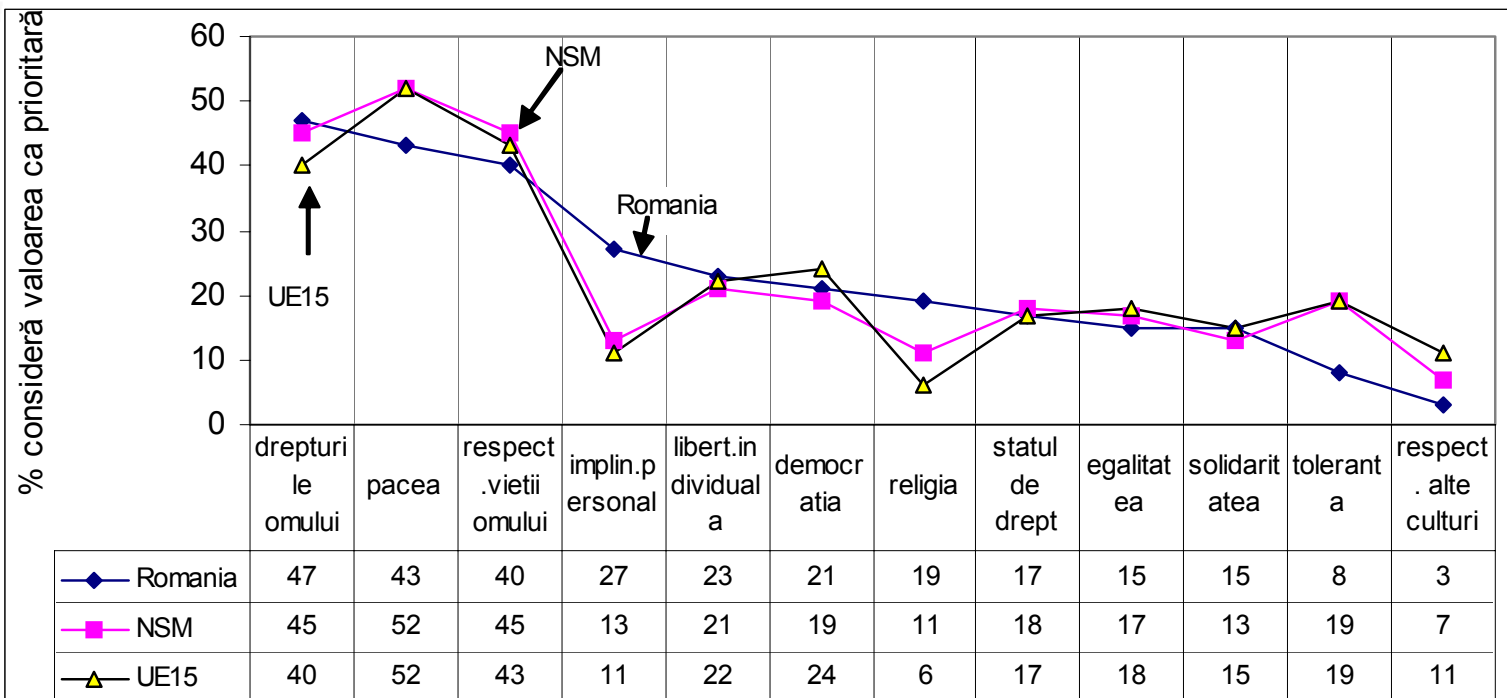
Așteptările legate de viitorul personal comunică semnificativ cu cele legate de anumite instituții:

- Optimiștii tind să aibă încredere în instituții, în UE în mod special
- Pesimiștii au încredere redusă în UE, guvern, justiție sau parlament
- Încrederea în biserică și armată nu este asociată semnificativ cu tipul de optimism-pesimism

%

Are încredere în.....	Pesimism...			Optimism...		
	cronic (e rău și va fi și mai rău)	de continuitate (va fi la fel de rău)	de dată recentă (e bine dar va fi rău)	de continuitate (va fi la fel de bine)	de dată recentă (e rău dar va fi bine)	consolidat (e bine și va fi și mai bine)
UE	47	57	64	73	81+	78+
guvern	17	21	11	29	36+	37+
justiție	16	22	25	30	28	35+
parlament	18	21	12	18	26	35+

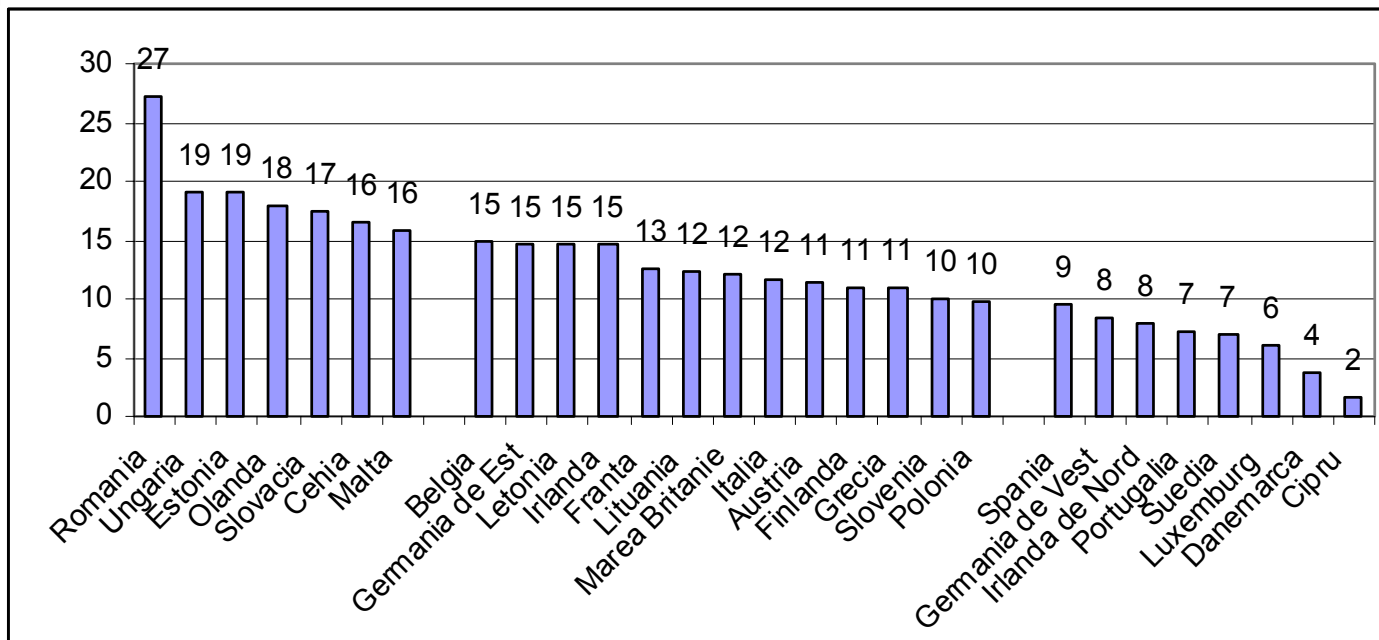
Exemplu de lectură:78% dintre persoanele care cred că acum “este bine și va fi și mai bine în următorul an” pentru propria persoană declară că au încredere în UE. +Asocieri statistic semnificative pentru p=0.05

- Exemplu lectură: 47% dintre românii intervievați aleg “drepturile omului” între cele mai importante trei valori în plan personal
- Profiluri valorice foarte apropiate între românul mediu și cetățeanul mediu din NSM sau din UE15
- Valorizarea superioară a “împlinirii personale” la români (27% față de 11% în UE15) este, foarte probabil, reacție la dificultățile economice și instituționale de autorealizare.

- Sensul economic al “drepturilor omului” -definit prin locuri de muncă și salarii decente -este manifest în mai mare măsură în România și în NSM decât în UE15.
- În România, 52% dintre persoanele care apreciază ca prețurile sunt o problemă gravă a țării susțin , în același timp, drepturile omului ca valoare prioritară. Procentul corespunzător pentru cei care nu definesc prețurile ca problemă gravă este semnificativ mai mic, de numai 44%. În UE15 o relație de ageșt gen între îngrijorarea față de prețuri și valorizarea drepturilor omului nu apare.
- Sensul sociocultural al drepturilor omului este prezent în mai mare măsură în mentalul colectiv al persoanelor din UE15 decât în cazul celor din România sau din NSM. Protecția mediului, asigurarea șanselor de educație și combaterea terorismului sunt exemple de sensuri specifice asociate drepturilor omului în mentalul colectiv din UE15.

Comentariile din această pagină sunt bazate pe rezultate ale unor analize de regresie logistică în care am explicat opțiunea pentru drepturile omului ca valoare prioritară funcție de problemele care apar menționate ca fiind importante pentru agenda publică(răspunsuri la întrebarea QA23 din chestionar). Am ținut sub control pentru fiecare dintre cele trei regresii – pentru România, UE15 și NSM -varsta, educația și mediul rezidențial.

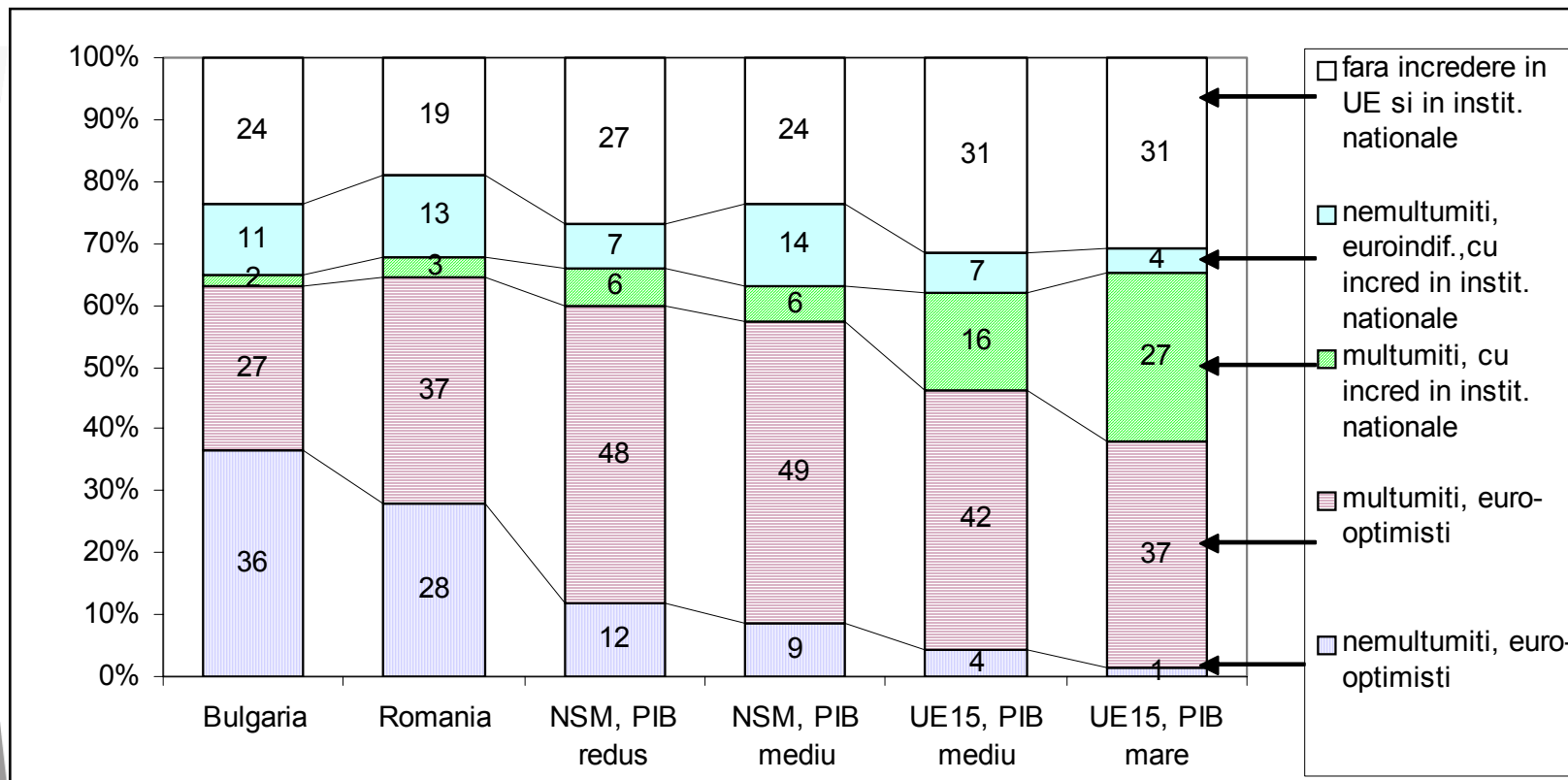

Românii care acordă „împlinirii personale” un sens prioritar sunt preocupați, în mult mai mare măsură decât cetățenii din UE15, de probleme asociate cu economia, locuirea, instituțiile pentru protecția sănătății, educație, șomaj, taxe (interpretare rezultate ale unor modele de regresie comparative pe România versus UE15).

	Nord Est	Sud Est	Sud Vest	Vest	Nord Vest	Centru	Bucuresti	Sud	România
toleranța redusă pentru infractori	96	94	88	80	91	95	88	82	89
egalitate și justiție	92	77	77	71	78	85	79	64	78
participare politică	87	77	86	79	80	76	67	61	77
libera concurență	63	76	78	71	69	79	78	71	73
pro-stat minimal	38	45	36	59	56	53	57	42	47
protecție mediu vs. creștere economică	50	41	49	40	40	45	40	47	45
pro imigrare	54	51	46	36	45	36	39	33	43
secularizare("locul religiei în societatea noastră este prea important")	33	52	38	30	43	34	38	29	37
timp liber vs. muncă	26	35	24	47	40	30	44	25	33
creștere econom. vs. protecție mediu	38	25	22	22	24	23	32	24	27
pro casatorii homosexuale	9	9	6	12	20	6	19	7	11
toleranta la droguri ușoare	12	7	6	7	20	2	16	3	9
pro adopții în familii homosexuale	9	6	1	8	22	3	14	5	8

Exemplu de lectură: 63% dintre persoanele din regiunea NE apreciază că libera concurență este garanția prosperității economice.

Încredere în UE, încredere în justiția națională și mulțumire față de viață

Încrederea în instituțiile naționale a fost estimată prin încrederea în justiție. Încrederea în justiție este semnificativ și pozitiv asociată cu încrederea în guvern, parlament și partide politice pe total eșantion UE27. Clasificarea în cele cinci categorii de populație a fost făcută printr-o analiză cluster, funcție de încrederea în UE, încrederea în justiție și satisfacția față de viață.

Eurobarometrul 66 – cifre esențiale: România în perspectivă comparativă (%)

	România	NSM	UEI5	tari cu valoare maximă	tari cu val. minimă
STARE DE SPIRIT					
1.1	67	59	42	Slovenia 70	M.Britanie 26
1.2	26	34	48	Danemarca 76	Bulgaria 15
1.3	48	72	85	Suedia 98	Bulgaria 36
1.4	40	31	35	M.Brit 50 ,Estonia 50	Bulgaria 22
1.5	33	22	21	Olanda, Estonia 50	Ungaria 8
2.1	43	64	76	Danemarca 93	Bulgaria 31
2.2	36	23	11	Bulgaria 52	Danemarca 1
2.3	12	4	4	Romania12	Slovenia 1
AGENDA PUBLICA					
3.1	45	29	22	Ungaria 47	Irlanda 5
3.2	21	52	38	Germania 70	Irlanda 5
3.3	30	20	15	Letonia 56	Suedia 1
VALORI					
4.1	27	13	11	Romania 27	Danemarca 4
4.2	47	45	40	Suedia 60	M.Britanie 32
4.3	19	11	6	Rep.Cipru 29	Suedia2, Franta 3
5.1	33	52	48	Estonia 67	Germania 27
5.2	89	89	84	Belgia 90, Bulgaria 91	Danemarca 70
5.3	47	58	63	Ungaria, Sloven. 73	Estonia 28
6.1	44	72	56	Slovacia 80	M.Britanie 33
6.2	79	88	84	Grecia 97, Irlanda 96	Bulgaria70, Germania 71
7.1	8	18	33	Franța 51	Grecia 2
7.2	32	20	23	Grecia 56	Malta 8
7.3	23	34	14	Malta71, Polonia 53	Estonia, Danemarca, Finlanda 3
8	9	16	16	Germania 26	Portugalia 9
RESURSE					
9.1	19	32	51	Olanda 84, Suedia 85	Bulgaria 16
9.2	37	59	76	Luxemburg, Suedia, Cipriu 85+	România 37
10.1	38	44	47	Austria 78	Marea Britanie 37
10.2	30	52	49	Grecia 77	România 30

Calcula proprii din datele EB66. D Sandu.Exemplu de citire date: 26% dintre romani au incredere în justiție, față de 48% , cifra corespunzătoare pentru UEI5. Tara cu cel mai mare procent de persoane care au incredere în justiție este Danemarca (76%). În Bulgaria se înregistrează cea mai redusă încredere în justiție, cu un procent de 15%. În analiza sunt incluse țările UE27. Am marcat prin umbrire aspectele pentru care diferențele între România și NSM sunt de cel puțin 13 puncte procentuale. Sunt diferențe mari care merita atenția pentru explicare, politici publice.

O stare de spirit relativ stabilă, exceptând percepția justiției. În primăvara 2007 vom vedea dacă este vorba de declin sau oscilație în acest domeniu

Standard Eurobarometer 66 / Autumn 2006 – TNS Opinion & Social

